

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2008 rd

Regeringens proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 april 2008 en proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 23/2008 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde

samtidigt att miljöutskottet om det så önskar får lämna utlåtande om ärendet till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Tuula Svinhufvud, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Eero Tuovinen, miljöministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, antaget i Lissabon i december 2007, och en lag om sättande i

kraft av fördraget. Lissabonfördraget svarar till innehållet i det stora hela mot det konstitutionella fördraget, men skiljer sig avsevärt från det till strukturen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet har behandlat propositionen till den del den berör utskottets ansvarsområde och

kommer med följande utlåtande.

Bestämmelserna om miljön har tagits in i Lissabonfördraget i nästan oförändrad form jäm-

fört med de nuvarande grundfördragen eller det konstitutionella fördraget. Det betyder att inga betydande förändringar föreslås i gemenskapens miljöpolitik. Principen är fortfarande att miljöpolitiken hör till unionens och medlemsstaternas delade befogenhet. Hållbar utveckling och en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö som ett led i en hållbar utveckling ställs som mål i en av artiklarna om unionens mål. I målen ingår också att miljöskyddet ska integreras i all politik i unionen. I de mål som styr unionens yttre förbindelser ingår att främja en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i utvecklingsländerna och att bidra till utformningen av internationella åtgärder för att bevara och förbättra miljön och för en hållbar förvaltning av jordens naturresurser i syfte att garantera en hållbar utveckling.

Det är också motiverat att integrera miljöskyddet i den juridiskt bindande stadgan om grundläggande rättigheter, eftersom miljöskyddet småningom har blivit ett självständigt rättsområde i gemenskapen vid sidan av de traditionella fri- och rättigheterna, de medborgerliga och politiska rättigheterna (MP-rättigheterna) och de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (ESK-rättigheterna). Skrivsättet för de materiella rättigheterna varierar betydligt, beroende på uppkomsthistoria och ursprung. Enligt artikel 97 under rubriken Solidaritet i stadgan om de grundläggande rättigheterna ska en hög nivå i fråga om miljöskydd och förbättring av miljöns kvalitet integreras i unionens politik och tryggas i enlighet med principen om hållbar utveckling.

De egentliga miljöartiklarna (tidigare 174—176, nu 191—193) står i stort sett oförändrade. Beslut om miljölagstiftningen ska också framöver i regel fattas med kvalificerad majoritet i rådet och i medbestämmandeförfarande med Europaparlamentet. Men kravet på beslut med enhällighet ska fortfarande gälla för bestämmelser av skattenatur, fysisk planering, förvaltning av vattenresurser och tillgången till dem, markanvändning och val mellan olika energikällor och energiförsörjningens struktur.

Den viktigaste ändringen i miljöartiklarna finns i artikel 191 i Lissabonfördraget, där de miljöpolitiska målen har kompletterats med en särskild hänvisning till bekämpning av klimatförändringen. Unionens miljöpolitik ska enligt artikel 191 bidra till att följande mål uppnås: 1) att bevara, skydda och förbättra miljön, 2) att skydda människors hälsa, 3) att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt och 4) att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem, *särskilt för att bekämpa klimatförändringen*.

Utskottet konstaterar att tillägget lyfter fram klimatutmaningens politiska roll och behovet av internationell samverkan, men att det inte i sig rubbar unionens befogenhet eller befogenhetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna. Det är helt befogat att framhålla vilken enorm utmaning klimatförändringen är, för den ser ut att framskrida i snabbare takt än forskarna räknat med. Den senaste IPCC-rapporten bara bekräftar forskarnas tidigare bedömningar att klimatförändringen är en konsekvens av mänsklig verksamhet och att temperaturen fortsatt har stigit nästan överallt i världen. På de senaste hundra åren har jordens temperatur stigit med 0,74 °C i snitt och uppvärmningen har accelererat under de senaste årtiondena. Medeltemperaturen i Europa har gått upp nästan en celsiusgrad, alltså snabbare än det globala medeltalet. De 15 varmaste åren av den tid som temperaturmätningar är tillgängliga för har infallit under de 20 senaste åren.

Utskottet poängterar här att också om det är en enorm utmaning att försöka tygla klimatförändringen och målet nu nämns särskilt i samband med internationell samverkan, ska miljöskyddskraven precis som hittills integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling, på det sätt som målartikeln (tidigare 6, nu 11) förutsätter. För att tygla klimatförändringen måste man i framtiden ta till en bred uppsättning åtgärder som i vissa fall kan stå i strid med andra mål för en hållbar utveckling, t.ex. skyddet av naturens mångfald. Inom miljöpolitiken måste man för att främja en hållbar ut-

veckling därför se olika insatser i ett samlat perspektiv.

I artikel 194, som är den rättsliga grunden för energipolitiken, hänvisas det också till kravet på att skydda och förbättra miljön. Utskottet framhåller att det i framtiden kommer att krävas avsevärda omstruktureringar i energiförsörjningen för att tygla klimatförändringen. För klimatpolitiken är det därmed synnerligen viktigt att unionen i sin energipolitik har som mål att främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor. Energiresurserna ska fortfarande förvaltas nationellt.

Genom Lissabonfördraget blir unionen en juridisk person i och med att unionen ersätter Eu-

ropeiska gemenskapen. Enligt utskottets mening förtydligar reformen omvärldens uppfattning om EU, eftersom unionen i sina internationella relationer kan uppträda som en enhetlig entitet. I praktiken innebär det ändå inte någon större förändring, för Europeiska gemenskapen är redan nu en juridisk person och agerar i sina internationella förbindelser enligt delad befogenhet på områden där gemenskapen har befogenhet, som inom miljöpolitiken.

Utlåtande

Miljöutskottet anser

att utrikesutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 6 maj 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Rakel Hiltunen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Marko Asell /sd
Christina Gestrin /sv
Tanja Karpela /cent
Timo Kaunisto /cent
Timo Korhonen /cent
Petteri Orpo /saml

Sanna Perkiö /saml
Janne Seurujärvi /cent
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Pauliina Viitamies /sd
Henna Virkkunen /saml
ers. Janina Andersson /gröna
Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.